

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
OSLAVA SOUČASNOSTI
Andrii Chenko

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Malba

Bakalářská práce
OSLAVA SOUČASNOSTI
Andrii Chenko

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Aleš Ogoun
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci napsal samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů. Souhlasím se zapůjčováním práce a jejím zveřejněním.

Plzeň, duben 2020

.....
podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu Doc.akad.mal. Aleši Ogounovi za podporu a pomoc při zpracování této práce. Taky chci poděkovat všem svým spolužačkám za dobrou podporu a chci poděkovat asistence MgA. Andree Uhliarové za pomoc v každé situaci.

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE -----	2
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY -----	4
3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY -----	5
4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA -----	8
5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ -----	10
6 RESUMÉ -----	11
7 SEZNAM PŘÍLOH -----	12

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ve svých dílech se často dotýkám sociálních a filozofických témat a zároveň hledám nové prostředky a možnosti vyjádření. V tvůrčím procesu hledám odpovědi na otázku „Jaká je hodnota ve vesmíru?“

Ale před dnešními hlubokými úvahami byla dlouhá cesta formace mé osobnosti.

Moje první umělecké vzpomínky souvisejí s mou oblíbenou hračkou - plastelínou. Matně si vzpomínám na ten pocit, když jsem kombinoval barvy plastelínových desek a z nich se vynořily nové barvy, nové tvary.

Vyrostl jsem v malém městečku v horách, kde lidé o umění moc nepřemýšlí. Byli to většinou zemědělci nebo migrující pracovníci. Ve městě nebyla žádná galerie. Když jsem našel školní kresby svých rodičů, mnohokrát jsem si je prohlížel. Na starých žlutých papírech jsou jasná auta, krajiny a nejvíce se mi vyryl do paměti „Dartanian“ s obrovským modrým kloboukem a peřím, které z něj vyčnívalo. Tyto školní kresby na mne udělaly silný dojem. Od té je doby má oblíbená zábava malba. Když jsem maloval, zdálo se to tak jednoduché a neexistovala žádná pravidla a omezení. Tvořil jsem a v procesu malby mi v hlavě nevznikaly pojmy „relevance a kýč“, smysl pro perspektivu, poměr barev a další pravidla vynalezená v procesu vývoje umění. Amatérské kresby z mého dětství stále zůstávají nejupřímnějšími pracemi mého života.

Jako dospívajícímu se mi láska k tvořivosti jen zesílila. Bylo to období, kdy jsem ničil všechny kánony a dogmata, takže hudba a obraz se pro mne staly silnou oporou. Navzdory přání rodičů a celé mé rodiny jsem na střední škole studoval řezbářství, protože to byla nejkreativnější škola, která se v mém městě nachází. Poté jsem nastoupil na Zakarpatskou akademii umění. Bylo to období životních změn, střídání měst podél cesty, ponoření se do akademického učení, změna vkusu. Všechno kolem se změnilo, s výjimkou potěšení z malby.

Během absolvování Zakarpatské akademie umění jsem se naučil „pravidla“ postimpresionistů a modernistů, vytvořená na počátku 20. století. Kompoziční kombinace barev a tvarů ve formátu. V té době jsem četl články od Johannese Ittena o barvě a tvaru, obdivoval Cezanne a jeho jednoduchost

nanášení barvy na plátno, lehkost linií Matisse a Picassa. Také mne napadlo, že bych mohl své znalosti a schopnosti rozšířit studováním někde v zahraničí. Sama touha dozvědět se více o umění mne motivovala odejít do České republiky a nastoupit na Západočeskou univerzitu.

V průběhu studia na ZČU mi došlo, že „Pravidla umění“ jsou spíše doporučením a dnes jsou jednou z desítek dalších možností, pomocí kterých lze v díle zdůraznit myšlenku. Například známý umělec Banksy, kterého známe jako street artistu, loni v aukci prodal svůj obraz „Opice v parlamentu“, který je malován akademickým stylem, olejovými barvami na plátně.¹ Samozřejmě nevíme, jestli tento obraz namaloval skutečně Banksy, nebo dílo jen podepsal. Na tom nezáleží, protože svět umění tleskal tomuto Banksyho obrazu. Domnívám se, že použití tradiční malby je v tomto případě velmi vhodné, vzhledem k tomu, že anglický parlament je spojován také se staletými tradicemi, konzervatismem a akademismem.

Podobné příklady mne stále insprují, znovu a znovu se nořím do „organismu“ zvaného umění a vytvářím projekty, které by odrážely mou osobnost a mou vlastní vizi světa. V současné době je projekt *Oslava současnosti* dalším krokem tímto směrem.

¹ <https://www.cbc.ca/news/entertainment/banksy-primates-u-k-parliament-auction-1.5305229>

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

"Oslava současnosti" - samozřejmě, pokud dar lze nazvat svátkem.

Téma jsem si zvolil sám, současnost je nyní velmi populární a je o ní napsáno mnoho knih, ale proto jsem si ji nevybral. Mým hlavním důvodem byla touha pochopit procesy, které probíhají v dnešním světě, zajímá mne, co se kolem mne děje.

Samozřejmě vím, že touha porozumět světu a vlastní roli ve vesmíru není ničím novým. Téměř každý o této otázce uvažoval alespoň jednou v životě. Když se tato otázka stane příliš palčivou, existuje pro ni pojem „existenciální krize“ - tehdy člověk hledá smysl života.² Někdo najde svůj směr v kategorii kariéry, někdo v rodině, jiný se snaží zapsat do historie, někdo vydělává spoustu peněz nebo se ponořil do duchovního života a „existenciální krize“ končí tím, že svůj smysl naplňuji. Ve svém současném životní etapě hledám odpovědi na otázku „Proč jsem ve vesmíru?“. Nejprve jsem se zeptal starších lidí, pak jsem četl relevantní literaturu. Začal jsem, ale nedočel Bibli ani asketické Vědy, přesměroval jsem svou energii, abych porozumněl světu kolem sebe. Možná, když lépe pochopím procesy probíhající ve světě, bude mi spíš jasné, jakou roli v těchto dějích musím osobně sehrát.

„Slavit přítomnost“ není projekt, kterým bych chtěl učit ostatní, nebo je vést. Tento projekt má především uhasit mou vlastní žízeň.

² <http://dewrri.blog.cz/1305/existencni-krize>

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Projekt jsem začal sbíráním informací, více jsem sledoval různé procesy současného sociálního života, mezilidské vztahy i jak dnešní člověk mentálně a prakticky uchopuje realitu kolem sebe. Vynořily se věci, o kterých jsem do té doby ani neuvažoval. Postupoval jsem tak za účelem vytvoření co nejširšího možného obrazu světa, který bych pak mohl přenést do svých děl.

Mým cílem bylo uvidět svět globálně a upozornit na co nejvíce rysů naší doby:

1) eklekticismus. Svět je různorodý a vaše osobní bublina se často může výrazně lišit od té, ve které žije člověk, který seděl vedle vás ve veřejné dopravě. Jsme umělci, zločinci, vegani, lékaři, samsarologové, hudebníci, kulturisté, sportovci, diplomaté, milovníci přírody, milovníci jídla, jezevci, hráči, pacifisté, vojáci, lidé bez domova a nekonečný seznam dalších možností, žijeme pohodlně ve svém informačním poli a jsme obklopeni svým druhem „ve svém vlastním světě“.

Vzhledem k tomu, že nyní využíváme všechny získané znalosti předchozích generací, okamžitě jsem se rozhodl neomezovat projekt "Oslava současnosti" jen na klasické kombinace materiálů a tradiční umělecká řešení. Tím chci říct, že jsem se rozhodl tvořit tzv. „eklekticky“.

Eektismus jako směr vždy vyvstával ve chvílích přechodu mezi kulturními styly. Většinou se nejvíce projevoval v malbě a architektuře. Obvykle bývá vnímán negativně, v této době mi však připadá, že eklektismus je tím nejlepším způsobem, jak vyjádřit rozmanitý, demokratický a zároveň totalitní, moderní svět. Uvedu několik současných umělců, kteří v malbě používají eklektismus: jeden z nejznámějších ukrajinských umělců je Oleksandr Roytburd ³, jiným světoznámým umělcem je Ben Schumacher, který ve svých obrazech (např. *Deficit dětství*) také kombinuje různé styly. ⁴

³ <https://folga.com.ua/interview/aleksandr-roytburd-u-menya-byli-dostatochno-skromnye-predstavleniya-ob-uspekhe>

⁴ <https://www.artsy.net/artwork/ben-schumacher-childhood-deficit>

2) formalismus a účinky. Dalším charakteristickým rysem naší doby je šílené tempo. Nikdy předtím nebyl vývoj tak rychlý jako dnes. Proto jsme byli všichni nuceni přizpůsobit se požadavkům nové doby: rychle absorbovat informace, dělat několik věcí najednou, používat všechny technologie, které urychlují komunikaci mezi lidmi. Technologická oblast se mění nejrychleji, takže je třeba čas od času změnit vaše telefony a počítače, ne proto, že jsou staré, ale držet krok s celým světem, abyste byli žádaní. Nové požadavky na člověka a zrychlení tempa života se nemohly v kulturní sféře neprojevit.

Mnoho mladých umělců cítí šílené tempo a složitost lidského života v moderní společnosti a snaží se vše, co je složité a promyšlené, zjednodušit. Namalují jasná formalistická umělecká díla bez podtextu nebo symbolů. Podle mého názoru „formalismus“ dobře charakterizuje náš čas. To je hlavní důvod pro jeho použití v projektu Oslava současnosti.

Z probíraných současných výstav ve formalistickém stylu jsem navštívil „Mladé a svěží“.⁵ Jednou z autorek byla Sofie Švejdová, ta na naší univerzitě měla prezentaci svého umění, čímž nás vzala na exkurzi do moderního světa umění. V loňském roce jsem navštívím také výstavu „Jiná malba“. Na této výstavě se Jiří Černický, Markéta Jáchimová, Lucie Svoboda Mičíková, Petr Písařík, Kryštof Strejč, Jakub Tomáš pokusili rozšířit porozumění slovu „Malování“.

3) nestabilita. Při vytváření obrazů se různé formáty plátna chovají odlišně. Formát obrazu může hrát neutrální roli, může s obrazem rezonovat a myšlenku tak podpořit, nebo naopak může působit rušivě.

Německý badatel barev a tvarů, učitel legendární školy «Bauhaus» Johannes Itten v knize «design and form» řekl «Existuje vnitřní vztah mezi konstitucí člověka a uměleckou formou, kterou vytváří. Tyto přirozené síly, které předurčují fyzický vzhled bytosti, duševní a duchovní osobnostní rysy, jakož i tělesnou plasticitu specifickou pro každou osobu, se mohou v její práci projevit...»

V mém případě je použití nestabilního formátu dalším prostředkem zdůraznění myšlenky nestability moderního světa, neustálé změny.

⁵ <http://galerie-plzen.cz/fotogalerie/gallery/vystavy-2018/Mladí-a-svěží---zahájení>

"Všechno se mění." Toto téma samozřejmě není nové. Tak či onak, každý umělec odráží čas, ve kterém žije (impresionisté svou dobu, renesanční obrazy renesanci, postmoderní performance 80.léta, atd.). Jinak to prostě není možné. Téma "Dnes" je stále nasycené a obtížné. Nejprve proto bylo nutné najít způsob, jak zprostředkovat to, co se kolem nás děje způsobem, který bude profesionální. Jednou z věcí, která mi připadala zásadní bylo, aby můj projekt nevypadal jako naivní pokus rozdělit dnešek na černobílý. „Všechno je relativní“, řekl A. Einstein. Prostředí je nejednoznačné a přetéající všemi možnými barvami a odstíny.

4. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

"Oslava současnosti" je projekt dvou obrazů, ve kterém se snažím ukázat pozitivní a negativní rysy dneška.

Vždy se snažím stanovit si obtížné úkoly a tento projekt není výjimkou. Kombinace různých nesourodých technik, materiálů, geometrických i amorfních tvarů a pokus o harmonické spojení toho všeho v nestandardním formátu napnutého plátna. Z technického hlediska mne řešení těchto problémů nutí využít všechny dříve získané znalosti a naučit se spoustu nových věcí. Tomuto úkolu napomáhá skutečnost, že již existuje mnoho příkladů, kdy se autoři pokoušejí kombinovat realismus a abstrakci. Jednou z takových umělců je Radka Bodzewicz.⁶ Vytváří abstraktní tvary s prvky postav a krajin. Jiným českým umělcem, který také kombinuje realismus s abstrakcí, je Daniel Pitín.⁷

- **malba na sklo.** Když jsem poprvé začal pracovat se sklem a zrcadly v projektu „Přemýšlení o všem“, považoval jsem se téměř za průkopníka. Postupem času jsem se však setkal s mnoha umělci, kteří různými způsoby pracují se sklem a zrcadly. Jeppe Hein⁸, Olafur Eliasson⁹, Dustin Yellin.¹⁰

- **kombinace materiálů.** V tomto projektu jsem se pokusil kombinovat klasický obraz na plátně, obraz na skle a na zrcadle. Integraci zrcadel a junk art do malby lze přirovnat ke koláži, která byla plně využita před 100 lety futuristy a dadaisty, můj projekt je však blíže k dílům Roberta Rauschenberga¹¹, který do svých obrazů přidával různé prvky. Jeho prioritou však stále zůstala malba a integrované předměty (např. ponožka) byly častokrát úplně zamalovány a nepřitahovaly pozornost.

Ve svém projektu Oslava současnosti, je integrování zrcadel na klasické plátno metaforou pro dnešního člověka, který jako by již srůstal s cizorodými, technologickými předměty.

⁶ <https://www.radkabodzewicz.com>

⁷ <http://artikl.org/vizualni/dorecenost-fragmnty>

⁸ <https://www.jeppehein.net>

⁹ <https://www.olafureliasson.net>

¹⁰ <https://dustinyellin.com>

¹¹ <https://www.artsy.net/artist/robert-rauschenberg>

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

- **Formát:** Obrazy jsou asymetrické.

Levý obraz má: výšku 2,80 cm, šířku 173 cm.

Pravý obraz má: výšku 2,60 cm, šířku 112 cm.

V nejbližším bodě mezi obrazy je vzdálenost menší než 10 cm.

- **materiály:** dva typy plátna; akrylové, olejové, alkydové barvy; pigmentový prášek; montážní pěna; zrcadlo; sklo; Junk Art (kolo).

- **postup práce:** v obou případech jsem začínal pomocným rámem, na kterém je plátno natažené. Jako základní nátěr jsem použil akrylový primer. Prvními vrstvami malby byly také akrylové barvy. Zezadu plátna je na rám připevněn sololit s malovanými kousky zrcadel. Poté jsem na některé plochy maloval olejovými barvami, jinde jsem použil alkydové barvy. Obrazy mají různé formáty a zároveň se jejich obsah prolíná, proto jsem musel souběžně hledat vhodnou kombinaci formátu, ale také kompozice na obou dílech najednou.

Po dvou týdnech sušení barev jsem na plátno namaloval další prvky olejovými barvami a naplnil jsem montážní pěnou prostor mezi plátnem a sololitem. Dalším krokem bylo najít zrcadlové plochy pod plátnem a pěnou, vyříznout a vyčistit zrcadlo, jinde jsem zrcadlo se skly teprve instaloval do obrazu po vyříznutí otvoru. Na pravém obrazu jsem navíc instaloval kolo z byciklu. V závěru jsem některá místa doladil olejovými barvami.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Knižní a periodická literatura

RUHRBERG, SCHNECKENBURGER, FRICKEOVÁ, HONNEF, Umění 20.stol.nakladatelství Taschen, české vydání Nakladatelství Slovart, ISBN 80-7209-521-8

SLÁNSKÝ, Bohuslav. Technika v malířské tvorbě: malířský a restaurátorský materiál. Vyd. 1. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1973, 186 s., 28 obr. příl. Polytechnická knihnice, Sv. 113.

LIESSMANN, Konrad Paul. Filozofie moderního umění. Olomouc: Votobia, 2000, ISBN 80-7198-444-2.

6 RESUMÉ

Tento projekt je dosud nejtěžším úkolem, jaký jsem si v umění dal a zrealizoval. Je možné, že ně vše se povedlo na sto procent, avšak jsem s výsledkem spokojený. Nejdůležitější body, které jsem chtěl vyjádřit, jsou vyjádřeny.

Technologicky jsem se chtěl mnoho nového naučit a poznat, řekl bych, že jsem si v tomto směru splnil všechna svá předsevzetí a práce na projektu Oslava současnosti mne opravdu mnoho nového naučila.

O svém tématu jsem se dozvěděl, že je gigantické a i přes to, že jsem ve škole ušel obrovský kus na cestě poznání svého smyslu ve vesmíru, vidím jak předaleká cesta mne ještě čeká. Dnes velkolepá bakalářská práce pro mne brzy nebude tak velikou, a později se stane zrnkem.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

Příloha 2 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

Příloha 3 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

Příloha 4 Malba v Plzni

Příloha 5 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 6 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 7 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 8 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 9 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 10 Vlasní malba na zrcadlé

Příloha 11 Vlasní malba na zrcadlé

Příloha 12 Vlasní malba kombinace zrcadla a montážní pěny

Příloha 13 Vlasní malba kombinace zrcadla a montážní pěny

Příloha 14 fragment, bakalavrská práce

Příloha 15 fragment, bakalavrská práce

Příloha 16 fragment, bakalavrská práce

Příloha 17 fragment, bakalavrská práce

Příloha 18 fragment, bakalavrská práce

Příloha 19 bakalavrská práce

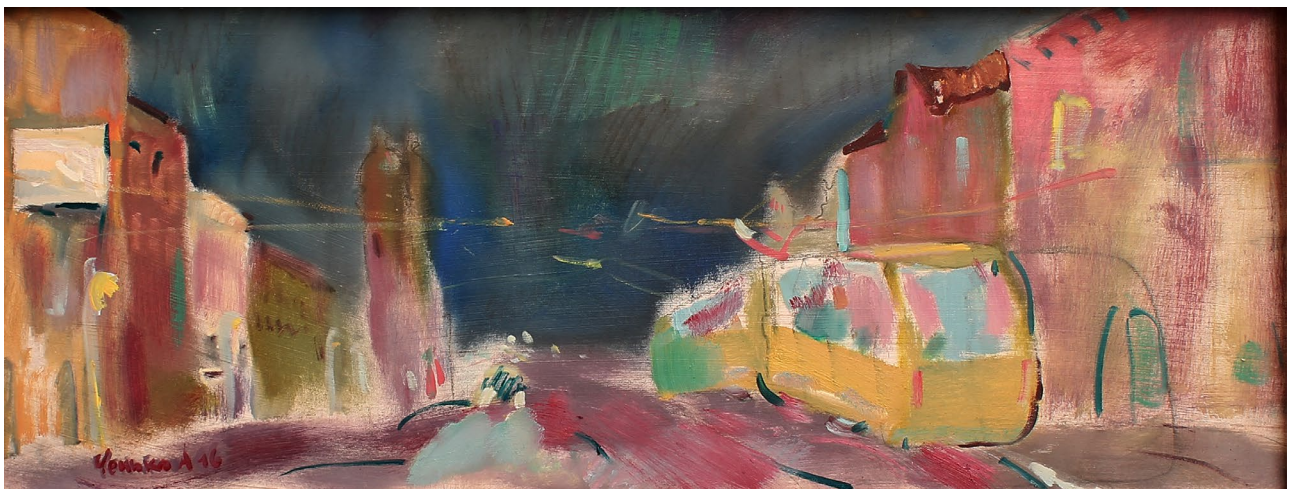
Příloha 1 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

Příloha 2 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

Příloha 3 Vlasní malba na Zakarpatské akademie umění

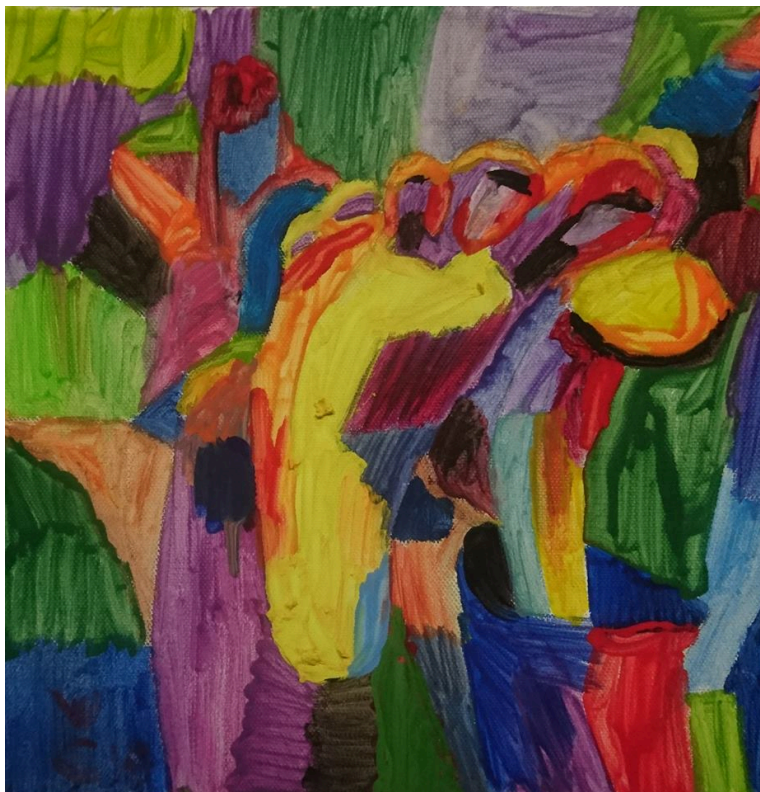
Příloha 4 Malba v Plzni

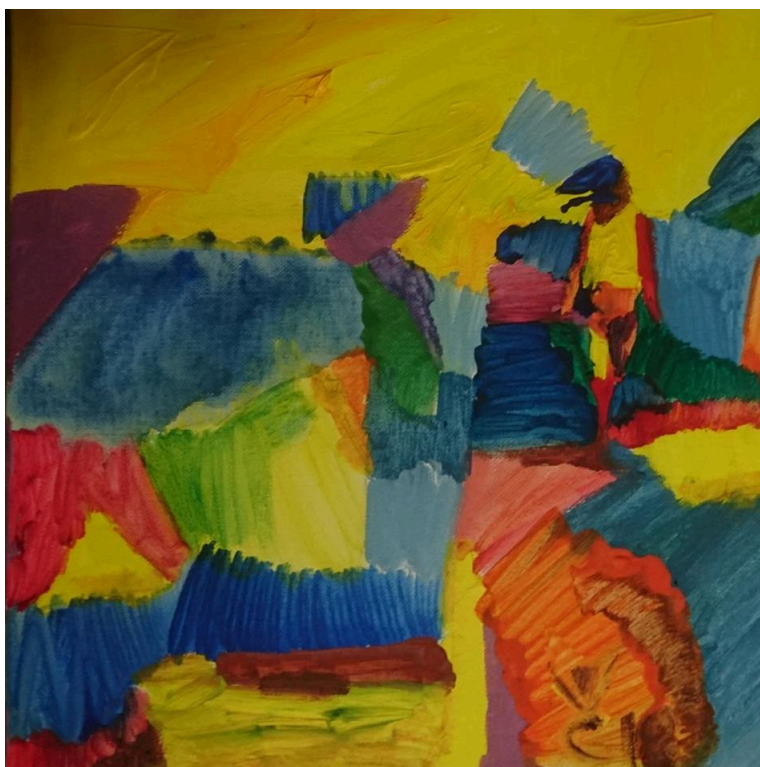
Příloha 5 Vlastní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 6 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 7 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 8 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 9 Vlasní malba na Západočeskou univerzitu

Příloha 10 Vlasní malba na zrcadle

Příloha 11 Vlasní malba na zrcadle

Příloha 12 Vlasní malba kombináce zrcadla a montážní pěny

Příloha 13 Vlasní malba kombináce zrcadla a montážní pěny

Příloha 14 fragment, bakalavrská práce

Příloha 15 fragment, bakalavrská práce

Příloha 16 fragment, bakalvrská práce

Příloha 17 fragment, bakalvrská práce

Příloha 18 fragment, bakalvrská práce

Příloha 19 bakalvrská práce